

Shiv Chhatrapati Shikshan Sanstha's
Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

(Autonomous)

**Structure and Curriculum of Four Year Multidisciplinary
Degree (Honors/Research) Programme with Multiple
Entry and Exit option**

**Undergraduate Programme of Humanities and Social
Sciences**

B.A. (Honors/Research) in Marathi

**Board of Studies
in
Marathi**

**Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur
(Autonomous)**

**w.e.f. June, 2023
(In Accordance with NEP-2020)**

CERTIFICATE

I hereby certify that the documents attached are the Bonafide copies of the Curriculum of **B.A. (Honors/Research) in Marathi** Programme to be effective from the **Academic Year 2023-24**.

Date: 14/07/2023

Place: Latur

(Prof. Sambhaji Patil)

Chairperson

Board of Studies in Marathi

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

(Autonomous)

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

(Autonomous)

Members of Board of Studies in the Subject Marathi Under the Faculty of Humanities and Social Sciences

Sr. No.	Name	Designation	In position
1	Dr. Sambhaji Patil Professor & Head, Dept. of Marathi Rajarshi Shahu Mahavidyalaya (Autonomous), Latur	Chairperson	HoD
2	Dr. Deepak Chiddarwar Professor & Head, Dept. of Marathi Maharashtra Udaygiri Mahavidyalaya, Udgir	Member	V.C. Nominee
3	Dr. Satish Badawe Ex. Head, Dept. of Marathi, Dr. B. A. M. University, Aurangabad	Member	Academic Council Nominee
4	Dr. Keshav Tupe Professor & Head, PG Dept. of Marathi Government Vidarbha Institute of Science & Humanities, Amravati	Member	Academic Council Nominee
5	Mr. Balasaheb Ghogade Publisher, Aksharwangmay prakashan, Pune	Member	Expert from Industry
6	Dr. Kamlakar Chavan Professor & Head, Dept. of Marathi Yoganand Mahavidyalaya, VasmatNagar, Dist. Hingoli	Member	Alumni
7	Dr. Govind Uphade Assist. Professor, Dept. of Marathi Rajarshi Shahu Mahavidyalaya (Autonomous), Latur	Member	Faculty Member
8	Mr. Bapusaheb Jawlekar Assist. Professor, Dept. of Marathi Rajarshi Shahu Mahavidyalaya (Autonomous), Latur	Member	Faculty Member
9	Dr. Shivraj Kache Assist. Professor, Dept. of Marathi Rajarshi Shahu Mahavidyalaya (Autonomous), Latur	Member	Faculty Member
10	Dr. Sachin Bhandare Assist. Professor, Dept. of Marathi Rajarshi Shahu Mahavidyalaya (Autonomous), Latur	Member	Member from same Faculty

From the Desk of the Chairperson...

राजर्षी शाहू महाविद्यालय स्थापनेपासून (१९७०) मराठी विभाग कार्यरत आहे. १९९९ पासून विभागास स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठ, नांदेड यांची संशोधन केंद्र म्हणून मान्यता आहे. एकूण १२ विद्यार्थ्यांनी या संशोधन केंद्रात संशोधनाचे कार्य यशस्वीरित्या पूर्ण केले असून सद्या ५ विद्यार्थी संशोधनाचे कार्य करत आहेत.

शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ पासून नवीन शैक्षणिक धोरणास प्रारंभ होत असून हा प्रारंभ स्वागताह आहे. युजीसी, केंद्र शासन व महाराष्ट्र शासनाने वेळोवेळी दिलेल्या मार्गदर्शक सूचनानुसार पदवी स्तरावरील अभ्यासक्रमाची रचना करणे आव्हानात्मक असणार आहे; पण बदलत्या काळानुसार अभ्यासक्रम अधिक सुसंगत व रोजगाराभिमुख असणार आहे. शिवाय अभ्यासक्रम तयार करताना महाविद्यालयाच्या ध्येय-धोरणानुसार 'उत्कृष्टतेचा ध्यास' हे उद्दिष्ट समोर आहेच. विद्यार्थ्यांना मराठी भाषा, साहित्य आणि व्याकरणाचा सखोल परिचय होणे आणि त्याचे उपयोजन करता येणे, साहित्य आस्वादाची क्षमता निर्माण होणे, विविध भाषिक कौशल्यांचा विकास होणे, सृजनशील साहित्याच्या निर्मितीची प्रकिया समजणे आणि मध्ययुगीन कालखंडातील धर्मसंप्रदायाचे साहित्य ते आधुनिक कालखंडातील विविध वाङ्मयीन प्रवाह, साहित्य प्रकारांची समज, त्यांचा आकृतीबंध, आशयातील संवेदनशीलता, मूल्यात्मकता आदीं उद्दिष्टे ही अभ्यासक्रम तयार करताना समोर ठेवण्यात आली आहेत. साहित्यातील मूल्यात्मकतेला विशेष प्राधान्य असणार आहे. मराठी भाषा, साहित्य व व्याकरणाच्या अध्यायन-अध्यापनावर व भाषिक कौशल्य व रोजगाराभिमुखता वाढविण्यावर अधिक भर देऊन सर्व समावेशक असा अभ्यासक्रम तयार करण्यावर मराठी विभागाचा भर असणार आहे.

ग्रांथिक ज्ञानाच्या उपयोजनांसाठी लेखन कार्यशाळा घेण्यावर भविष्यात भर असेल. याशिवाय विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी अधिक लवचिक धोरण असणे आवश्यक आहे.

आम्हा घरी धन शब्दांचीच रत्ने ।
शब्दांचीच शास्त्रे यत्ने करु ॥१॥
शब्दचि आमुच्या जीवाचे जीवन ।
शब्दे वाटू धन जनलोका ॥२॥ - संत तुकाराम

(Prof. Sambhaji Patil)
Chairperson
Board of Studies in Marathi

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

(Autonomous)

Index

Sr. No.	Content	Page No.
1	Structure for Four Year Multidisciplinary UG Programme	1
2	Abbreviations	2
3	Courses and Credits	3
4	UG Program Outcomes	4
5	Programme Specific Outcomes	5
6	Curriculum: Semester-I	6-11
7	Basket I: Generic/Open Elective (GE/OE)	12
8	Basket II: Skill Enhancement Courses (SEC)	13
9	Basket III: Ability Enhancement Courses (AEC)	14
10	Extra Credit Activities	15-16
11	Examination Framework	17

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur
(Autonomous)

Faculty of Humanities and Social Sciences

Structure for Four Year Multidisciplinary Undergraduate Degree Programme in Marathi Multiple Entry and Exit (In accordance with NEP-2020)

Year & Level	Sem	Major		Minor	GE/OE	VSC/ SEC (VSEC)	AEC/ VEC	OJT,FP,CEP, RP	Credit per Sem.	Cum./Cr. per exit
		DSC	DSE							
1	2	3		4	5	6	7	8	9	10
I 4.5	I	DSC I: 04 Cr. DSC II: 04 Cr.	NA	NA	GE-I: 04 Cr.	VSC-I: 02 Cr. SEC-I: 02 Cr.	AEC-I MIL: 02 Cr. VEC-I: 02 Cr.	CC-I: 02 Cr. (NSS, NCC, Sports, Cultural)/ CEP-I: 02 Cr. (SES-I)/ OJT: 02 Cr. / Mini Project: 02 Cr.	22	44 Cr. UG Certificate
	II	DSCIII: 04 Cr. DSC IV: 04 Cr. (IKS)	NA	NA	GE-II: 04 Cr.	VSC-II: 02 Cr. SEC-II: 02 Cr.	AEC- II MIL: 02 Cr. VEC- II: 02 Cr.	CC-II: 02 Cr. (NSS, NCC, Sports, Cultural)/ CEP-II: 02 Cr. (SES-II)/ OJT: 02 Cr. / Mini Project: 02 Cr.	22	
	Cum. Cr.	16	-	-	08	04+04= 08	04+02 +02=0 8	04	44	
Exit Option: Award of UG Certificate in Major with 44 Credits and Additional 04 Credits Core NSQF Course/Internship or continue with Major and Minor										

Abbreviations:

1. **DSC : Discipline Specific Core (Major)**
2. **DSE : Discipline Specific Elective (Major)**
3. **DSM : Discipline Specific Minor**
4. **GE/OE : Generic/Open Elective**
5. **VSEC : Vocational Skill and Skill Enhancement Course**
6. **VSC : Vocational Skill Courses**
7. **SEC : Skill Enhancement Course**
8. **AEC : Ability Enhancement Course**
9. **MIL : Modern Indian Languages**
10. **IKS : Indian Knowledge System**
11. **FSRCE : Fostering Social Responsibility & Community Engagement**
12. **VEC : Value Education Courses**
13. **OJT : On Job Training**
14. **FP : Field Projects**
15. **CEP : Community Engagement and Service**
16. **CC : Co-Curricular Courses**
17. **RP : Research Project/Dissertation**
18. **SES : Shahu Extension Services**

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

(Autonomous)

Department of Marathi

B.A. (Honors/Research) in Marathi

Year & Level	Semester	Course Code	Course Title	Credits	No. of Hrs.	
I 4.5	I	101MAR1101 (DSC-I)	सांप्रदायिक वाङ्मयाची ओळख: भाग १	04	60	
		101MAR1102 (DSC-II)	मध्ययुगीन मराठीतील निवडक रचनाप्रकारांचा अभ्यास	04	60	
		GE-I	From Basket	04	60	
		101MAR1501 (VSC-I)	मुद्रितशोधन	02	30	
		(SEC-I)	From Basket	02	30	
		(AEC-I)	From Basket	02	30	
		(VEC-I)	Constitution of India	--	--	
		AIPC/OJT-I	Mini Projects	02	50	
	Total Credits				22	
	II	101MAR2103 (DSC-III)	सांप्रदायिक वाङ्मयाची ओळख: भाग २	04	60	
		101MAR2104 (DSC-IV) IKS	प्राचीन व मध्ययुगीन वाङ्मयीन मुद्रा (शिलालेख, ताम्रपट, लीळा, धवळे)	04	60	
		GE-II	From Basket	04	60	
		101MAR2502 (VSC-II)	प्रकाशन व्यवसाय	02	30	
		(SEC-II)	From Basket	02	30	
		(AEC-II)	From Basket	02	30	
		(VEC-II)	--	--	--	
		AIPC/OJT-II	Projects	02	50	
Total Credits				22		
Total Credits (Semester I & II)				44		

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

(Autonomous)

Faculty of Humanities and Social Sciences

Programme Outcomes (POs) for B.A. Degree Programme	
PO 1	
PO 2	
PO 3	
PO 4	
PO 5	
PO 6	
PO 7	

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

(Autonomous)

Programme Specific Outcomes (PSOs) for B.A. Marathi (Degree)

PSO No.	Upon completion of this programme the students will be able to
PSO 1	मराठी भाषा, साहित्य आणि व्याकरणाचा सखोल परिचय होईल आणि त्याचे उपयोजन करता येईल.
PSO 2	साहित्य आस्वादाची क्षमता निर्माण होईल.
PSO 3	भाषिक कौशल्यांचा विकास होईल.
PSO 4	सृजनशील साहित्यनिर्मितीची प्रकिया समजून येईल.
PSO 5	मध्ययुगीन कालखंडातील धर्मसंप्रदायाचे साहित्य ते आधुनिक कालखंडातील विविध वाङ्मयीन प्रवाह, साहित्य प्रकारांची समज, त्यांचा आकृतीबंध, आशयातील संवेदनशीलता, मूल्यात्मकता विकसित करण्यास मदत होईल.
PSO 6	मराठी भाषा, साहित्य व व्याकरणाच्या अध्यायन व भाषिक कौशल्य व रोजगाराभिमुखता वाढण्यास मदत होईल.
PSO 7	महानुभाव व वारकरी संप्रदायाच्या निर्मितीच्या प्रेरणा समजून घेतील.
PSO 8	भाषिक कौशल्यामुळे संवाद - संभाषण, मुलाखत कौशल्य विकासात भर पडेल, अध्यायनास गती मिळेल.

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

(Autonomous)

Department of Marathi

Course Type: DSC-I

Course Title: सांप्रदायिक वाङ्मयाची ओळख: भाग १

Course Code: 101MAR1101

Credits: 04

Max. Marks: 100

Lectures: 60 Hrs.

Learning Objectives:

- LO 1. संप्रदायाच्या मराठी वाङ्मयाची ओळख व मराठी साहित्याचा आरंभ समजून देणे.
- LO 2. महानुभाव व वारकरी संप्रदायाच्या साहित्याचे स्वरूप समजून देणे.
- LO 3. महानुभाव व वारकरी संप्रदायाच्या निर्मितीच्या प्रेरणा समजून देणे.
- LO 4. शब्द सामर्थ्याची जाण विकसित करणे, पूर्व परंपरांची माहिती करून देणे.

Course Outcomes:

अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर होणारी फलनिष्पत्ती -

- CO 1. संप्रदायाच्या मराठी वाङ्मयाची ओळख होईल.
- CO 2. विविध संप्रदायाच्या साहित्याची व संप्रदायांची नीट ओळख होईल.
- CO 3. मराठी भाषेच्या साहित्यनिर्मितीचा प्रारंभ लक्षात येईल.
- CO 4. सांप्रदायिक वाङ्मय निर्मितीची प्रेरणा लक्षात येईल, तत्कालीन भाषेची रूपे सांगता येईल.
- CO 5. शब्द सामर्थ्याची जाण आणि पूर्व परंपरांची माहिती होईल.

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
I	मध्ययुगीन कालखंडातील विविध संप्रदाय	15
	१. नाथ संप्रदाय, नागेश संप्रदाय व दत्त संप्रदायांचा परिचय २. महानुभाव संप्रदाय: भाग १ २.१ सांस्कृतिक पार्श्वभूमी २.२ यादवकालीन महाराष्ट्र, २.३ पंथप्रवर्तक श्री. चक्रधर स्वामी: कार्य व कर्तृत्व २.४ मराठी भाषेचा आग्रह	
	Unit Outcomes: १. मध्ययुगीन कालखंडातील विविध संप्रदायांची आणि त्यांच्या साहित्याची ओळख होईल.	
II	महानुभाव संप्रदाय: भाग २	14
	१. महानुभाव ग्रंथनिर्मिती: प्रेरणा व स्वरूप २. लीळाचरित्र, गोविंदप्रभु चरित्र, स्मृतिस्थळ ३. दृष्टांतपाठ, सूत्रपाठ, महदंबेचे धवळे ४. सातीग्रंथ ५. मराठी भाषा विकासात महानुभावीय साहित्याचे योगदान	
	Unit Outcome:	

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
	१. महानुभाव संप्रदायांतील साहित्याचे स्वरूप समजेल.	
III	वारकरी संप्रदाय	16
	१. वारकरी संप्रदाय: पूर्वपीठिका २. संत ज्ञानेश्वर: जीवन, साहित्य व कार्य ३. संत नामदेव: जीवन, साहित्य व कार्य ४. संत एकनाथ: जीवन, साहित्य व कार्य Unit Outcomes: १. संत ज्ञानेश्वर, संत नामदेव, संत एकनाथ यांच्या जीवनकार्याचा परिचय होईल.	
IV	वारकरी व समर्थ संप्रदाय	15
	१. संत तुकाराम: जीवन, साहित्य व कार्य २. संत तुकाराम यांच्या अभंगरचनेचे स्वरूप-विशेष ३. समर्थ संप्रदाय- संत रामदास ४. संत रामदास: जीवन, साहित्य व कार्य ५. संताचे सामाजिक व सांस्कृतिक कार्य Unit Outcomes: १. वारकरी संप्रदाय व संत तुकाराम, समर्थ संप्रदाय व संत रामदास यांच्या जीवनकार्याचा परिचय होईल.	

Learning Resources:

- १) मध्ययुगीन साहित्याविषयी..., डॉ. सतीश बडवे, मीरा बुक्स आणि पब्लिकेशन, औरंगाबाद
- २) महानुभाव व संत वाङ्मय, य. च. म. मु. विद्यापीठ, नाशिक
- ३) महानुभावांचे आचारधर्म, वि. भि. कोलते, अरुण प्रकाशन, मलकापूर १९७५
- ४) महानुभाव साहित्यसंशोधन, खंड १ - डॉ. यु. म. पठाण, मराठवाडा विद्यापीठ प्रकाशन, औरंगाबाद, १९७३
- ५) लीळाचरित्र, वि. भि. कोलते, म. रा. सा. सं. मं. मुंबई, १९८२
- ६) पाच संतकवी, शं. गो. तुळपुळे
- ७) पाच भक्तिसंप्रदाय, र. रा. गोसावी
- ८) वारकरी संप्रदाय: उदय आणि विकास, रा. पं. बहिरट
- ९) संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती, गं. बा. सरदार
- १०) महानुभाव तत्त्वज्ञान, वि. भि. कोलते, अरुण प्रकाशन, मलकापूर १९७५
- ११) संत कवी आणि कवयित्री: एक अनुबंध, डॉ. सुहासिनी इर्लेकर
- १२) रामदास: वाङ्मय आणि कार्य - न. र. फाटक, १९७०
- १३) महानुभाव आणि वारकरी साहित्य - प्रा. सुग्राम पुल्ले
- १४) महानुभाव आणि वारकरी साहित्याचे अंतरंग - प्रा. सुग्राम पुल्ले
- १५) लीळाचरित्र- संपा. डॉ. वि. भि. कोलते

- १६) महानुभाव साहित्य: शोध आणि समीक्षा- डॉ. अविनाश आवलगावकर
 १७) महानुभाव: साहित्यदर्शन- डॉ. उषा. मा. देशमुख
 १८) महाराष्ट्राचा सांस्कृतिक इतिहास- डॉ. स. दा. पेंडसे
 १९) प्राचीन संत साहित्याचे स्वरूप- ह. श्री. शेणोलीकर

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur
 (Autonomous)
 Department of Marathi

Course Type: DSC-II

Course Title: मध्ययुगीन मराठीतील निवडक रचनाप्रकारांचा अभ्यास

Course Code: 101MAR1102

Credits: 04

Max. Marks: 100

Lectures: 60 Hrs.

Learning Objectives:

- LO 1. 'ओवी' गीतांचे स्वरूप, निर्मिती व परंपरा समजून देणे, ज्ञानेश्वरीच्या बाराव्या अध्यायाचे स्वरूप व भावार्थ समजून देणे.
 LO 2. 'भारुड' रचनाप्रकारांचे वेगळेपण समजून देणे, नाथांच्या भारुडांचे वेगळेपण समजून घेणे.
 LO 3. 'भारूड' वाङ्मयाचे स्वरूप, निर्मिती व परंपरा समजून देणे, कृष्णाजी अनंत सभासदांच्या बखरीतील निवडक वेच्यांचा अभ्यास करणे.
 LO 4. 'लावणी' वाङ्मय प्रकाराचे स्वरूप समजून घेऊन शाहीर राम जोशी यांच्या लावणी रचनेतील विविधता, आशयसौंदर्य समजून देणे.

Course Outcomes:

अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर होणारी फलनिष्पत्ती -

- CO 1. 'ओवी' म्हणजे काय? हे सांगता येईल, ज्ञानेश्वरीच्या बाराव्या अध्यायाचे स्वरूप-विशेष सांगता येईल.
 CO 2. 'भारूड' म्हणजे काय हे सांगता येईल, नाथांच्या भारुडांचे वेगळेपण सांगता येईल.
 CO 3. 'बखर' वाङ्मयाचे स्वरूप, निर्मिती व परंपरा समजून घेता येईल, कृष्णाजी अनंत सभासदांच्या बखरीचा भाषिक अभ्यास होईल.
 CO 4. 'लावणी'ची परंपरा व शाहीर राम जोशी यांच्या लावणी वाङ्मयाचे स्वरूप लक्षात येईल.

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
I	ओवी: संत ज्ञानेश्वर	16
	१. ओवी- व्याख्या, स्वरूप, प्रकार- ग्रंथांमधील ओवी व लोकगीतातील ओवी २. ज्ञानेश्वरीचा बारावा अध्याय-भक्तियोग ३. ओवींचे स्वरूप-विशेष ४. भावार्थ	
	Unit Outcome: १. ओवींचे स्वरूप, भावार्थ, भक्तियोग समजण्यास मदत होईल.	

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
II	भारूड: संत एकनाथ	14
	१. भारूडाचे स्वरूप, व्याख्या २. संत एकनाथांची निवडक भारूडे ३. भारूडाची रचना, भावार्थ, प्रबोधन ४. संत एकनाथांच्या भारूडांचे स्वरूप-विशेष	
	Unit Outcome: १. भारूडाचे स्वरूप, भावार्थ समजण्यास मदत होईल.	
III	बखर: सभासद बखर	15
	१. बखर- व्याख्या, स्वरूप २. बखरीचे प्रकार ३. कृष्णाजी अनंत सभासदांची बखर- निवडक बखर ४. बखर: भाषा विशेष	
	Unit Outcomes: १. बखरीचे स्वरूप व प्रकार समजण्यास मदत होईल.	
IV	लावणी: शाहीर राम जोशी	15
	१. लावणीचे स्वरूप, व्याख्या २. शाहीर राम जोशी यांचे निवडक लावणी वाङ्मय ३. लावणीतील आशय-विषय, रचना ४. शाहीर राम जोशी यांच्या लावणीचे स्वरूप-विशेष	
	Unit Outcome: १. लावणीचे स्वरूप तिची रचना व विशेष समजण्यास मदत होईल.	

Learning Resources:

- १) मध्ययुगीन साहित्याविषयी..डॉ. सतीश बडवे, मीरा बुक्स आणि पब्लिकेशन, औरंगाबाद
- २) ओवी : छंद व स्वरूप - डॉ. रोहिणी तुकडेव
- ३) ओवी ते लावणी - श्री. रं. कुलकर्णी
- ४) श्री ज्ञानेश्वरी (प्रकाशक: महाराष्ट्र शासन प्रत/ गीताप्रेस गोरखपूर)
- ५) श्री ज्ञानेश्वरी (वि. का. राजवाडे)
- ६) ज्ञानेश्वरी गुढार्थदीपादीपिका, गीताप्रेस गोरखपूर
- ७) ज्ञानेश्वरी व विसावे शतक- डॉ. स्नेहल तावरे, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे
- ८) पाच भक्तिसंप्रदाय - र. रा. गोसावी
- ९) वारकरी संप्रदाय: उदय आणि विकास - रा. पं. बहिरट
- १०) संत वाङ्मयाची सामाजिक फलश्रुती - गं. बा. सरदार
- ११) मराठी संतमंडळाचे ऐतिहासिक कार्य - बा. रं. सुंठणकर
- १२) एकनाथ चरित्र (ल.रा. पांगारकर)
- १३) एकनाथांची निवडक भारूडे- डॉ. वसंत जोशी
- १४) भारूड वाङ्मयातील तत्त्वज्ञान - डॉ. रामचंद्र देखणे, पद्मगंधा प्रकाशन, पुणे
- १५) रामजोशीकृत लावण्या, भाग १ व २. (संपादक: रा. श्री. गोंधळेकर)
- १६) रामजोशीकृत लावण्या- लावणी संग्रह (संपादक: शं. तु. शाळिग्राम)

- १७) बखर वाङ्मय: उद्गम व विकास - बापूजी संकपाळ
 १८) सभासद बखर (इ.स १६९४)- कृष्णाजी अनंत सभासद
 १९) मराठी शाहीर आणि शाहिरी वाङ्मय - य. न. केळकर, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे, १९७४
 २०) मन्हाटी लावणी - म. वा. धोंड, मौज प्रकाशन गृह, मुंबई
 २१) मराठी लावणी वाङ्मय - डॉ. गंगाधर मोरजे, मोघे प्रकाशन, पुणे
 २२) मराठी शाहीर आणि शाहिरी वाङ्मय - य. न. केळकर, पुणे विद्यापीठ प्रकाशन, पुणे, १९७४
 २३) मराठी लावणी वाङ्मय - डॉ. गंगाधर मोरजे, मोघे प्रकाशन, पुणे

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur
 (Autonomous)
 Department of Marathi

Course Type: VSC-I

Course Title: मुद्रितशोधन

Course Code: 101MAR1501

Credits: 02

Max. Marks: 50

Lectures: 30 Hrs.

Learning Objectives:

- LO 1. लेखनातील त्रुटी दूर करण्याच्या क्षमतेत वाढ करणे.
 LO 2. मुद्रितशोधनासाठीचे तंत्रकौशल्ये विकसित करणे.
 LO 3. मजकुराच्या लेखनातील शुद्धता तपासण्याची क्षमता निर्माण करणे.
 LO 4. प्रमाण मराठीचे लेखनविषयक नियमांची माहिती करून देणे.

Course Outcomes:

अभ्यासक्रम पूर्ण केल्यानंतर होणारी फलनिष्पत्ती -

- CO 1. लेखनातील त्रुटी दूर होण्यास मदत होईल.
 CO 2. मुद्रितशोधनासाठीचे तंत्रकौशल्ये विकसित होईल.
 CO 3. मजकुराच्या लेखनातील शुद्धता तपासता व दुरुस्त करता येईल.
 CO 4. प्रमाण मराठीचे लेखनविषयक नियमांची माहिती झाल्यामुळे लेखन निर्दोष होण्यास मदत होईल.

Unit No.	Title of Unit & Contents	Hrs.
I	मूलध्वनी:	7
	१. स्वर, स्वरादी, व्यंजने, २. वर्णांची उच्चारस्थाने. कंठ्य, तालव्य, दंततालव्य, मुर्धन्य, दंत्य, ओष्ठ्य, दंतोष्ठ्य	
	Unit Outcomes:	

	1. मूलध्वनी किती व कोणते, त्याचे प्रकार, उच्चारस्थाने लक्षात येईल	
II	प्रमाण मराठीचे लेखनविषयक नियम व विरामचिन्हे	8
	१. ऱ्हस्व-दीर्घ, इकार-उकार, किरकोळ, २. सामान्यरूप लेखनविषयक नियम	
	Unit Outcomes: 1. लेखनविषयक नियमामुळे निर्दोष लेखन करता येतील.	
III	मुद्रितशोधन: स्वरूप	8
	१. मुद्रितशोधकाचे महत्त्व, मुद्रितशोधकाची भूमिका २. मुद्रितशोधनासाठी आवश्यक ज्ञान, कौशल्ये ३. मुद्रितशोधकाची साधन-सामुग्री ४. मुद्रितशोधनाचे तंत्र, संगणक आणि मुद्रितशोधन	
	Unit Outcomes: 1. मुद्रित शोधनाचे स्वरूप त्याचे तंत्र, त्यासाठी संगणकाचा उपयोग करता येईल.	
IV	मुद्रितशोधनाचे उपयोजन	7
	१. वृत्तपत्रे, साप्ताहिके, नियतकालिके, पुस्तके, हस्तपुस्तिका, लहान-मोठी पत्रके. २. संस्थांचे अहवाल, शुभेच्छापत्रे, दिलेले शब्द शुद्ध स्वरूपात लिहिणे. ३. दिलेला उतारा शुद्ध स्वरूपात लिहिणे.	
	Unit Outcomes: 1. लेखनविषयक नियम अवगत केल्यामुळे व्यवसायाची संधी प्राप्त होईल.	

Learning Resources:

- १) मुद्रितशोधन- य. ए. धायगुडे, दी पूना प्रेस ओनर्स असोसिएशन, पुणे
- २) शुद्धलेखन विवेक- द. न. गोखले
- ३) मराठी लेखन मार्गदर्शिका- डॉ. यास्मिन शेख, राज्य मराठी विकास संस्था, मुंबई
- ४) शुद्धलेखनप्रदीप- मो. रा. वाळंबे, नितीन प्रकाशन, पुणे
- ५) सुगम मराठी व्याकरण व लेखन- मो. रा. वाळंबे, नितीन प्रकाशन, पुणे
- ६) शुद्धलेखन प्रदीप- अरुण फडके, अंकुर प्रकाशन, पुणे
- ७) सुगम मराठी व्याकरण लेखन- शर्मिला ठाकूर, मुद्रा प्रकाशन, कोल्हापूर
- ८) मराठी व्याकरणाचे व्याकरण-कृ. पां. कुलकर्णी
- ९) दामले.के.मो.शास्त्रीय मराठी व्याकरण
- १०) अभिनव मराठी व्याकरण - प्र. न. जोशी, स्नेहवर्धन प्रकाशन, पुणे

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

(Autonomous)

UG First Year

Basket I: Generic/Open Elective (GE/OE)

(GEs offered to the Humanities and Social Sciences students in Sem.-I)

Sr. No.	BoS Proposing GE/OE	Code	Course Title	Credits	Hrs.
1	Biotechnology	101BIO1401	Nutrition, Health and Hygiene	04	60
2	Chemistry	101CHE1401	Medicines for Daily Life	04	60
3	Commerce	101MAE1401	Fundamentals of Statistics	04	60
4	Commerce	101BAI1401	Personal Financial Management	04	60
5	Information Technology	101COM1401	MS-Office	04	60
6	Microbiology	101MIB1401	Microbiology in Everyday life	04	60
7	Music	101MUS1401	Indian Vocal Classical & Light Music	04	60
8	NCC Studies	101NCC1401	Introduction to NCC	04	60
9	Physics	101PHY1401	Energy Sources	04	60
10	Sports	101SPO1401	Counseling and Psychotherapy	04	60

Note: Student can choose any one GE from the basket.

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

(Autonomous)

UG First Year

Basket II: Skill Enhancement Courses (SEC)

(SEC offered to the Humanities and Social Sciences students in Sem.-I)

Sr. No.	BoS Proposing SEC	Code	Course Title	Credits	Hrs.
1	Biotechnology	101BIO1601	Food Processing Technology	02	30-45
2	Commerce	101AAF1601	Financial Literacy	02	30
3	English	101ENG1601	Proof Reading and Editing	02	30
4	English	101ENG1602	Communication Skills	02	30
5	Geography	101GEO1601	Tourism & Travel Management	02	30-45
6	Information Technology	101COA1601	PC Assemble and Installation	02	30-45
7	Marathi	101MAR1601	कथा/पटकथा लेखन	02	30
8	NCC Studies	101NCC1601	Leadership and Personality Development	02	30
9	Zoology	101ZOO1601	Bee Keeping	02	30-45

Note: Student can choose any one SEC from the basket.

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

(Autonomous)

UG First Year

Basket III: Ability Enhancement Courses (AEC)

(AEC offered to the Humanities and Social Sciences students in Sem.-I)

Sr. No.	BoS Proposing AEC	Code	Course Title	Credits	Hrs.
1	Marathi	101MAR7101	भाषिक कौशल्य भाग - १	02	30
2	Hindi	101HIN7101	हिंदी भाषा शिक्षण भाग - १	02	30
3	Sanskrit	101SAN7101	व्यावहारीक व्याकरण व नितिसुभाषिते	02	30
4	Pali	101PAL7101	उपयोजित व्याकरण	02	30

Note: Student can choose any one AEC from the basket.

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

(Autonomous)

UG First Year

Extra Credit Activities

Sr. No.	Course Title	Course Code	Credits	Hours T/P
1	MOOCs		Min. of 02 credits	Min. of 30 Hrs.
2	Certificate Courses		Min. of 02 credits	Min. of 30 Hrs.
3	IIT Spoken English Courses		Min. of 02 credits	Min. of 30 Hrs.

Guidelines:

Extra -academic activities

1. All extra credits claimed under this heading will require sufficient academic input/contribution from the students concerned.
2. Maximum 04 extra credits in each academic year will be allotted.
3. These extra academic activity credits will not be considered for calculation of SGPA/CGPA but will be indicated on the grade card.

Additional Credits for Online Courses:

1. Courses only from SWAYAM and NPTEL platform are eligible for claiming credits.
2. Students should get the consent from the concerned subject Teacher/Mentor/Vice Principal and Principal prior to starting of the course.
3. Students who complete such online courses for additional credits will be examined/verified by the concerned mentor/internal faculty member before awarding credits.
4. Credit allotted to the course by SWAYAM and NPTEL platform will be considered as it is.

Additional Credits for Other Academic Activities:

1. One credit for presentation and publication of paper in International/National/State level seminars/workshops.
2. One credit for measurable research work undertaken and field trips amounting to 30 hours of recorded work.
3. One credit for creating models in sponsored exhibitions/other exhibits, which are approved by the concerned department.
4. One credit for any voluntary social service/Nation building exercise which is in collaboration with the outreach center, equivalent to 30 hours
5. All these credits must be approved by the College Committee.

Additional Credits for Certificate Courses:

1. Students can get additional credits (number of credits will depend on the course duration) from certificate courses offered by the college.

2. The student must successfully complete the course. These credits must be approved by the Course Coordinators.
3. Students who undertake summer projects/ internships/ training in institutions of repute through a national selection process, will get 2 credits for each such activity. This must be done under the supervision of the concerned faculty/mentor.

Note:

1. The respective documents should be submitted within 10 days after completion of Semester End Examination.
2. No credits can be granted for organizing or for serving as office bearers/ volunteers for Inter-Class / Associations / Sports / Social Service activities.
3. The office bearers and volunteers may be given a letter of appreciation by the respective staff coordinators. Besides, no credits can be claimed for any services/activities conducted or attended within the college.
4. All claims for the credits by the students should be made and approved by the mentor in the same academic year of completing the activity.
5. Any grievances of denial/rejection of credits should be addressed to Additional Credits Coordinator in the same academic year.
6. Students having a shortage of additional credits at the end of the third year can meet the Additional Credits Coordinator, who will provide the right advice on the activities that can help them earn credits required for graduation.

Rajarshi Shahu Mahavidyalaya, Latur

(Autonomous)

Examination Framework

Theory:

40% Continuous Assessment Tests (CATs) and 60% Semester End Examination (SEE)

Practical:

50% Continuous Assessment Tests (CATs) and 50% Semester End Examination (SEE)

Course	Marks	CAT & Mid Term Theory				CAT Practical		Best Scored CAT & Mid Term	SEE	Total
		3				4				
1	2	Att.	CAT I	Mid Term	CAT II	Att.	CAT	5	6	5 + 6
DSC/DSE/GE/OE/Minor	100	10	10	20	10	-	-	40	60	100
DSC	75	05	10	15	10	-	-	30	45	75
Lab Course/AIPC/OJT/FP	50	-	-	-	-	05	20	-	25	50
VSC/SEC/AEC/VEC/CC	50	05	05	10	05	-	-	20	30	50

Note:

1. All Internal Exams are compulsory
2. Out of 02 CATs, best score will be considered
3. Mid Term Exam will be conducted by the Exam Section
4. Mid Term Exam is of Objective nature (MCQ)
5. Semester End Exam is of descriptive in nature (Long & Short Answer)
6. CAT Practical (20 Marks): Lab Journal (Record Book) 10 Marks, Overall Performance 10 Marks.